అదుగో పులి

మార్కెట్టు అంత దూర ముందనగానే అక్కడ జనం గుంపులు గుంపులుగా పోగవడం గమనించాను.

ఆదివారం గవర్నమెంటు ఆఫీసుల దగ్గర్నుంచి చిన్న చిన్న షాపుల వరకు కూడా సెలవు కావటాన సాధారణంగా ఆ రోజు జనమంతా రోడ్డుపైనే వుంటారు. మార్నింగ్ షో సినిమాలకు పోయేవారు కొందరైతే, నాలా మార్కెంగ్ చేసేవాళ్ళూ, అదీ ఇదీ లేక ఊరికినే రోడ్డు సర్వే చేసేవాళ్ళూ మరికొందరు.

మార్కెట్టు కెళ్ళి కూరలు తేవడమంటే నాకు బలే చిరాకు. ఈ చిరాకు ఈ మధ్యకాలంలో వచ్చిందే గాని, మొదట్నుంచి వున్నదికాదు. వంకాయలు వీశ అర్థ రూపాయ కమ్మే రోజుల్లో రెండు రోజులకు కావలసిన కూరలు ఓ రూపాయి పెట్టి తెచ్చేవాడిని. ఇక ఊరు వదిలి ఏ చోడవరమో, వాడచీపురు పల్లో వెళ్ళినప్పుడు ఆ ఊరి సంత కెళ్ళేవాడిని. అటువంటిది ఇప్పుడీ అయిష్టం కలగడానికి కారణాలు లేకపోలేదు. నాలుగు రూపాయలు పట్టుకెళ్ళినా రెండు రోజులకు సరిపడే కూరకూడా రాదు. ఇంక బేరమాడ్డానికి నోరు విప్పామా— 'ఎల్లు, బాబూ, బేరమాడే రోజులు పోనాయి' అనో, మరి కాస్త నోటి దురుసుది అయితే 'ఇలాగే కొంటున్నావేటి' అనో, 'కొనే మొగమేనేటి' అనో అనటం సామాన్యమైపోయింది, అదీ ఇదీ కాకుండా మనిషిని చూసే కొనేలా లేడని తేల్చేసి ముఖం పక్కకు తిప్పుకుని హోటర్ బేరాలు చూస్తారు. సాధారణంగా హోటళ్ళకు కూరలు కొనేవారు బేరాలాడరు. ఒకవేళ ఆడినా ఏవుంటే అవి

ఎంపుడు చేయకుండానే ఓ పదో, పదిహేనో కేజీలు పట్టుకు పోతారు.

ఇటువంటి పరిస్థితుల్లో మధ్య తరగతి కుటుంబీకుడు ఓ అరగంటో, గంటో కాలం వృథా చేసి మార్కెట్టుకుపోయి కూర తెచ్చుకోవడం కన్నా ఇంటి కొచ్చే కూరలమ్మి దగ్గర కొనుక్కుంటే నయం. మహా అయితే ఓ పదో, పది హేనో పైసలు తేడా వుంటుంది.

ఈ కారణం వల్లే మార్కెట్టు ఎగవేయడం నేర్చుకున్నాను.

రోజూ ఈ వెధవ వంకాయలు, బీరకాయలేనా, ఏదైనా మంచి కూర వుంటే తెద్దురూ అని సత్య పదిసార్లు చెబితే ఎటూ ఆదివారమే గదా అని బయలుదేరాను.

కొంచెం ముందుకు వెళ్ళానో లేదో అక్కడేదో వుపద్రవం జరిగిందని ఊహించగలిగాను.

అయినా, ఈ పట్నాల్లో ప్రతిదీ వింతే. అందులో విశాఖపట్నంలాంటి కాస్మా పాలిటన్ సిటీలో మరీను ఏ ఫారిన్ షిప్పో వచ్చి ఫారినర్స్ నలుగురు వీధిని పడ్డారా, ఓ పదిమంది అడుక్కునేవాళ్ళూ, ఓ పది మంది రిక్షావాళ్ళూ మరో పదిమంది వాళ్ళ వేషాల్నీ, వాలకాల్నీ చూసేవారు చుట్టూ పోగౌతారు. లేదా బొంబాయి ఫుట్‌పాత్‌ల మీదనుంచి దిగుమతయిన ఏ సరుకో రూపాయకు గుండుసూదితో సహా పది వస్తువులని మైకుపట్టుకుని అమ్ముతూంటే, అక్కర లేకపోయినా చుట్టూచేరి నలుగురూ నాలుగు చేతులు వేస్తేగాని ఊరుకోరు.

ఇక్కడి జనాన్నెలా ఆకట్టుకోవాలో చాలామంది వ్యాపారస్థులకు తెలుసు. కానీ, ఇవేవీ కావని నేను తెలుసుకోవటానికి అట్టే సేపు పట్టలేదు. మార్కెట్టులోంచే జనం విపరీతంగా వస్తున్నారు. దానితోబాటు రోడ్డుమీద పోయే జనం కూడా ఆగి వింతగా చూస్తున్నారు. ఈ సందడికి స్టాపులో ఆగవలసిన నాలుగు సిటీ బస్సులు దూరంగానే ఆగిపోయాయి. వాటి వెనుక కారూ,

రిక్షాలూ, ఆటోలూ.

పదేళ్ళ బట్టి అదే ఊళ్ళో ఉంటున్నానేమో నాకూ అంటింది. ఈ వింతేదో కనుక్కోంది మార్కెట్టులోకి వెళ్ళబుద్ధి కాలేదు నాకు. మార్కెట్టుకి రెండో వైపున్న అపకతపకల ఫుట్‌పాత్ మీద నిలుచుని మార్కెట్టు లోపలికి చూడ్డానికి ప్రయత్నించాను.

ఇంతలో లోపల్నించి ఏడ్పులూ, పెడబొబ్బలూ వినిపించాయి. చూస్తున్న జనాన్ని తోసుకుంటూ ఓ గుంపు బయటపడింది. ఆ గుంపు వెనకాల దృశ్యం నన్నాశ్చర్యపరిచింది. పదిమంది కలసి ఓ నులకమంచాన్ని మోసుకొస్తున్నారు. ఆ మంచం మీద ఓ మానవాకారం పడుకుని గిలగిల కొట్టుకుంటూంది. ఆ ఆకారం స్త్రీదని గుర్తించడానికి అట్టేసేపు పట్టలేదు. ఆమె కట్టుకున్న తెల్లని వస్త్రం నిండా పెద్ద పెద్ద రక్తపుమరకలు. చూసేవారికి కళ్ళు చెదరగొట్టే దృశ్యమది. అంతవరకూ నిశ్శబ్దంగా ఉన్న గుంపులోంచి కలకలం బయలుదేరింది. ప్రతి ఒక్కరి మనసులోనూ ప్రశ్నలే; సందేహాలే.

"ఏమిటోయ్, ఏం జరిగింది?" ఓ పెద్దమనిషి ఓ రిక్షావాడిని అడుగుతున్నాడు. ఆ క్షణాన ఎవరేం చెబుతారోనని అందరికీ ఆతృతే. అక్కడో పదిమంది చెవులు రిక్కించారు రిక్షావాడి వైపు.

'ఆడమనిషి, బాబూ... కూర్లమ్ముకునే మనిసి. జగడ మాడుకున్నార్లా ఉంది. నెత్తురొచ్చేట్లు కొట్టుకున్నారు. ఆస్పత్రికి గావాల తీసుకెల్తున్నారు.'

. కొందరికా సమాధానం సంతృప్తి నివ్వలేకపోయింది. ఎవరి మట్టుకు వారు మరో వ్యక్తి నడగడానికి ప్రయత్నిస్తున్నారు.

'ఏవైందిరా అబ్బీ, అలా పరుగెడతన్నారేటి?' పళ్ళ దుకాణం వాడి నడిగాడో లాల్చీవాలా.

వాడేం వినిపించుకున్నట్టు లేదు. పక్కనున్న రొట్టెల కుర్రాడితో అర

వంలో ఏదో మాట్లాడుతున్నాడు లాల్చీవాలా విసుక్కుని మరో సూటువాలాని అడిగాడు—‘ఏమిటండీ అసలు సంగతి’ అని మర్యాదగా.

‘నేనూ ఇప్పుడే వస్తున్నానండీ, బాబూ. మా రిక్షావాడు ఇక్కడ ఆపేసి చూడ్డానికి పోయాడు.’ రిక్షా తనదే నన్నంత ధీమాగా ఓ కాలందులో వేసి విసుక్కున్నాడు సూటువాలా.

ఇందాకటి పెద్దమనిషి జనాన్ని తోసుకుని ఫుట్‌పాత్ ఎక్కి ‘ఏమిటో! ఎవర్నడిగినా చెప్పటంలేదు. మీగ్గాని తెలుసునేమిటి?’ అన్నారు లాల్చీవాలాతో. లాల్చీవాలా ఓ నిట్టూర్పులాంటిది విడిచి అరంగుళం క్రుంగిపోయి, ‘తెలిస్తే ఇక్కడెందుకుంటానండీ? కనబడ్డ వాళ్ళందరికీ చెప్పుకుంటూ ఇంటికే పోదును’ అన్నాడు. ఇద్దరిలోనూ అసంతృప్తి తాండవించడం గమనించాను. నా మట్టుకు నాకు లేదూ? వాళ్ళలా నోరు తెరిచి అడగలేదు గాని, ఎవరి నోటంట ఏ మాటొస్తుందోనని చెవులు రిక్కించి యుద్ధ సమయంలో వినే వార్తల్లా వింటూనే ఉన్నాను. కాకపోతే కాస్త డిగ్నిఫైడ్‌గా—అంతే!

‘మరేత్నేదండీ బాబూ, మామూలు కతే,’ నోట్లోవున్న బీడీముక్క పారేసి గళ్ళలుంగీని సగానికి మడిచి కట్టుకుని వచ్చాడోవ్యక్తి. రాత్రింతా పూటుగా తాగేసి ఫుట్‌పాత్‌మీదే దొర్లినట్లుందతని వాలకం. బనియను బాగా మాసిపోయింది. ముఖం ఇంకా శుభ్రపరచుకున్నట్లు లేదు. మరొకప్పుడైతే అటువంటి వాడివైపు చూసేవాడే కాదేమో? కానీ, ఇప్పుడు మాత్రం అతడు చెప్పే దానిపట్ల కుతూహాలం కనబరిచి దగ్గరగా జరిగాడా పెద్దమనిషి. లాల్చీవాలా కాస్త దబాయింపుగానే ‘ఏటయ్యా అది’ అన్నాడు.

‘ఏత్నేదు. బాబూ. దాని బావ దాన్ని పొడిచేశాడు.

‘ఏమిటీ!’ అన్నారంతా ఏకకంఠంతో.

‘రాత్తిరంతా తాగి ఇల్లు చేరలేదంట. అదేటని అడిగితే కాయగూరలు కోసుకునే కత్తితో పొడిచేసినాడంట’ అతి మామూలు విషయం చెప్పినట్లు

చెప్పి మరో బీడీ అంటించుకుందుకు కాబోలు వెళ్ళిపోయాడు గళ్ళలుంగీ —

'హామ్మ, ఏడిదుంపతెగ! ఏడి ధైర్యమూ ఏడులాను.' ఎప్పు డొచ్చాడో మధ్యకి ఓ గారపళ్ళ పురోహితుడు సైకిల్ స్టాండేసి మంత్రాలు వల్లించినంత జోరుగా ఆశ్చర్యపోయాడు,

'కలికాలమండీ, కలికాలం! తెల్లార్లేచి పేపర్లో ఎన్ని చదవటం లేదు? ఆకలికి తట్టుకోలేక పూటుగా తాగొచ్చి పెళ్ళాన్నీ. పిల్లల్నీ పొడిచిన వా డొక డైతే, తను లేనప్పుడు పెళ్ళాం ఎవడితోనో కులుకుతూందన్న అనుమానంతో పెళ్ళాన్ని చంపి తను నూతిలోకి దూకినవాడొకడు.'

"సహజమైన చావుల్లేవండీ, బాబూ. ఆకలితో కొందరు, తాగి కొం దరు, తాగక కొందరు, ఆడదానికోసం కొందరు, డబ్బుకోసం మరికొందరు. ఒక టేమిటి? జంతువుల కోసం కూడా మనుషులు ఒకర్నొకరు చంపు కుంటున్నారు."

"పూర్వం రోమ్‌లో మనుషులమీదికి క్రూరమృగాల్ని పంపి. అవి వాళ్ళని చంపుతూంటే చూస్తూ ఆనందించే వారట అప్పటి రాజులు. ఇప్పుడు. ప్రతి వాడూ రాజేగా—సగం చంపి, 'ఎలా ఉన్నావు' అని అడిగి, ఒక్కసారి చంపకుండా దఫదఫాలుగా చంపడం నేర్చుకున్నాడు."

పెద్దమనిషి ఇదే అదనని తన విజ్ఞానాన్ని ప్రదర్శించాడు.

"చంపడంలోకూడా నేర్పుంటుందండి, బాబూ. ఆ మధ్య ఒకడు ఒకణ్ణి చంపి పది భాగాలు చేసి పది పెట్టెల్లో పెట్టి. పది చోట్ల విడిచిపెట్టాడట. దీనికంతా కారణం ఏమిటంటారు? కసి." అందుకున్నాడు మరొకడు

'అయినా. మన ప్రభుత్వానిది బుద్ధి తక్కువండీ. ప్రజల కన్ని అవస రాలు ఉండగా తాగండ్రా అని ఈ ప్రొహిబిషన్ ఎత్తేయడ మేమిటి, చెప్పండి? అలవాటు లేని ప్రతి వెధవా తాగి తందనాలాడి ఇలాటి దేదో చేయ

డం. మత్తు దిగాక మొత్తుకోవడం, జైళ్ళలో కూర్చోవడం.'

పంతులు రాజకీయాల్లోకి దిగాడు.

"అయినా, వీడు తాగింది రాత్రింటగా?" సవరించా డో కుర్రికారు

"ఎప్పుడో తాగినవాడికి రాత్రేమిటి, పగలేమిటి? తాగి తద్దినాలు పెట్టే వాళ్ళుకూడా ఉన్నారు" అని టైమ్ చూసుకుని సైకిలెక్కి చక్కాపోయాడు పంతులు.

నా బుర్రి వేడెక్కిపోయింది.

ఎవరు చెప్పింది వినాలో. ఎవరు చెప్పింది కాదనాలో ఆలోచించే స్థితిలో లేను

పైన ఎండ చుర్రుమంటూంది. నా కళ్ళలో రక్తం చీరలో కొట్టు కుం కుంటున్న ఆ స్త్రీయే మెదులుతూంది. ఏది ఏమైనా బాధ బాధే. చంపినవాడు ఒక్క పోటుతో చంపినా బాగుండేది. చచ్చేవరకూ ఆ నరకయాతన అనుభ వించ వద్దూ? పాపం!

బయలుదేరక బయలుదేరక నేను బయలుదేరటం వల్లనే ఈ ఘోరం జరిగిందా అనిపించింది

రోడ్డుమీద జనం తగ్గుముఖం పట్టారు. వెంటనే మార్కెట్టులోకి పోతే ఇంకెటువంటి సంఘటన చూడవలసి వస్తుందో నన్న భయంకూడా నన్నా వహించింది.

కాస్త కాఫీ తాగి తరవాత నెమ్మదిగా వెళ్ళవచ్చునుకుని దగ్గరున్న హోటల్లోకి దూరాను! కాఫీ తాగుతున్నంత సేపూ ఆ విషయమై నా మెదడు ఎంత వద్దనుకున్నా ఆలోచిస్తూనే ఉంది.

రెండు రోజులకు సరిపడ కూరలు కొందామని బయలుదేరిన వాడిని ఏదో ఓ కూర కొని ఇంటిదారి పట్టాలనుకునే ఉద్దేశంలో కొచ్చి మార్కెట్టులోకి

అడుగు పెట్టాను.

మార్కెట్టు మళ్ళీ మామూలుగా తయారౌతూంది.

కూరలమ్మే వాళ్ళు మాత్రం ఆడా మగా పెద్దగా వాళ్ళ భాషలో మాట్లాడు కుంటున్నారు నాలుగుసార్లు అరిచి ధరెంతో కనుక్కొని, కాబేజి తూపించే సరికి నా తల ప్రాణం తోక్కొ వచ్చింది.

"ఏమైతే అయింది! ఈ పాలి కాయితం మీద రాసి సలుగురూ సంతకా లేసి పంపిద్దాం. ఇయ్యాలొకరైతే, రేపు మరో పది మందౌతారు."

"అయినా, మున్సిపాలిటీ వా డేటి చేస్తాడు— కంట్రాక్టుల్రి బొమ్మరి దాయే— పైగా తక్కువ టెండరి!"

"అదే యేటో సూద్దాం. అరుగుమీంచి దుకాణం కాస్త కిందికి జరిపితే డబ్బులొనూలు చేస్తాడా, మరి మన బాగు సూళ్ళేడేటి? ఓ మూల ఆవులూ, గేదెలూ సరుకులు తినేస్తూంటే, మరో మూల యీళ్ళా దర్లు పెంచేత్తుంటే మందేటి తప్పు? ఆ నష్టం ఎవుళ్ళెట్టు కుంటాడు? పైగా ఇప్పుడీ పేణబయ మోటి."...

ఈ మాటు నా నోరు ఊరుకోలేదు.

డబ్బులిచ్చి కదిలి రాబోయిన వాడిసల్లా వాళ్ళ మాటలు అర్థంకాక అక్కడే నిలుచుండి, "ఏమైందీ" అన్నాను అతడితోనే'

"ఏటండీ, బాబూ! నిండు పేణం పోను. ఆ తల్లి ఏ మొకం చూసిందో గానీ ఈరోజు—గోడ తిరగబడిపోయింది. ఏ గోడ ఎవరిమీద పడుద్దోనని ఇక ఇదోబయం."

నిశ్చేష్టుడి నయ్యాను నేను.

నా మెదడులో దూరిన కట్టుకథ ఛాయలు పూర్తిగా పోవాలంటే మరి కొంత టైమ్ కావాలి నాకు.

విషయం పూర్తిగా తెలుసుకోకుండా లోనికి అడుగు పెట్టకుండానే వెళ్ళిపోయి ఉంటే నేను నిన్న రూమర్ ఎందరితో చెప్పేవాడినో ఆలోచిస్తే తల తిరిగినట్లయింది.

[ఏప్రియల్ 23, 1975— ఆంధ్రప్రభ]